

Recalibration in Ellul

1. ספר אבודרהם סדר הפרשיות והפטורות

ואומר במדרש על דרך צחות כי תקנו לומר בתחלת הפטורות הנחמות נחמו נחמו עמי כלומר שהקב"ה אמר לנביאים נחמו נחמו עמי. על זה משיבה כנסת ישראל ותאמר ציון עזבני ה'. כלומר איני מתפייסת מנחמת הנביאים. ואומר עורי עורי לבשי עוז זרוע ה' עורי כימי קדם. ובמקומות שמפטירין במקום הפטורה זו עניה סוערה לא רוחמה כלומר הנביאים חוזרין ואומרים לפני הקדוש ברוך הוא הנה כנסת ישראל לא נתפייסה בתנחומין שלנו על זה חוזר הקדוש ברוך הוא ואומר אנכי אנכי הוא מנחמכם. ואומר עוד רני עקרה לא ילדה ואומר קומי אורי כי בא אורך. על זה משיבה כנסת ישראל שוש אשיש בה' כלומר עתה יש לי לשוש ולשמוח תגל נפשי באלהי כי הלבישני בגדי ישע וגו'

2. טור אורח חיים הלכות ראש חודש סימן תכח

בפסיקתא מבראשית עד י"ז בתמוז מפטירין מענין הפרשיות דומה בדומה(ה) ומשם ואילך לפי הזמן ולפי המאורע תלתא דפורענותא ושבע דנחמתא (ותרתית דתיובתא תלתא דפורענותא דש"ח דברי ירמיהו לפ' פנחס שמעו דבר י"י לראשי המטות חזון לאלה הדברים בשבת שלפני ט"ב. שבע דנחמתא נו"ע ארק"ש נחמו לואתחנן ותאמר ציון לעקב עניה סוערה לראה אנכי לשופטים רני עקרה לכי תצא קומי אורי לכי תבא שוש אשיש לאתם נצבים וכשחל ר"ה בב"ג שוילך בין ר"ה לצום כפור מפטירין דרשו בין ר"ה ל"ה ובין צום כפור לסוכות שובה להאזינו אבל כשר"ה בה"ז שהאזינו קודם צום כפור מפטירין בו שובה ויש נוהגין כשר"ה בב"ג מפטירין בין ר"ה לצום כפור שובה ובין צום כפור לסוכות וידבר דוד וסימן דפסיקתא מוכח כמנהג הראשון(ו) דקאמר תרתית דתיובתא

3. טור אורח חיים הלכות ראש השנה סימן תקפא

תניא בפרקי ר"א בר"ח אלול אמר הקדוש ברוך הוא למשה עלה אלי ההרה שאז עלה לקבל לוחות אחרונות והעבירו שופר במחנה משה עלה להר שלא יטעו עוד אחר ע"ג והקב"ה נתעלה א(באותו שופר שנאמר (תהלים מ"ז) עלה אלהים בתרועה וגו' ב) לכן התקינו חז"ל שיהו תוקעין בר"ח אלול בכל שנה ושנה ג) וכל החדש כדי להזהיר ישראל שיעשו תשובה שנאמר א(עמוס ג') אם יתקע שופר בעיר וגו' ג) וכדי לערבה השטן וכן נוהגין א) באשכנז לתקוע בכל בוקר וערב אחר התפלה

4. בית יעקב

**חפייסחא וזמנו שבוזא (הגהות גשרי צ"מ פ"ב) צחחד
שקסכ צדיל מעכו"ם ומכרו לחבירו צחזקת צדיל ואלח"כ
נמלא שכיח חוכו כסף ורק מצחון חוכ מנאפכ צדיל
ופסק כריח ממין שאין להראשון שום טענה יטן
שהראשון לא ידע כלל מהכסף ולא נחכוון רק לקנות
הצדיל לזכ לא היה לו שום קנין בהכסף רק בצדיל
וכשני שכיח לו ידיעה בהכסף קנה את הכסף לכן
צמיח שאז כבר נחברו מלדס צשלימות צסור מרע
וזט עי"ז גמית שבוז טוב אז קנו לחלקם ונקצט
צלבם צקנין גמור כי השינו צחפייסחם והצנחם את
הטענה טוב וצוכ נחברו שגם צמלרים נמשכו לחריו
יחי וטעו רלונו. לצל טכו"ם חף שצטומק נטעכ גס**

5. תלמוד בבלי מסכת יומא פרק ד - טרף בקלפי [המתחיל בדף לט עמוד א]

ונשתלחה ברכה בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, וכל כהן שמגיעו כזית יש אוכלו ושבע, ויש אוכלו ומותר. מכאן ואילך נשתלחה מאירה בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, וכל כהן מגיעו כפול, הצנועין מושכין את ידיהן והגרגרנין נוטלין ואוכלין. ומעשה באחד שנטל חלקו וחלק חבירו, והיו קורין אותו בן [דף לט עמוד ב] חמצן עד יום מותו. אמר רבה בר (בר) +מסורת הש"ס: [רב] +שילא מאי קרא - אלהי פלטיני מיד רשע מכף מעול וחומץ. רבא אמר: מהכא - למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ, אשרו חמוץ ואל תאשרו חומץ

6. ליקוטי תורה > פרשה ראה

אני לדודי ודודי לי. ר"ת אלול. והענין כי באלול מתחיל בחי' אני לדודי דהיינו בחי' אתערותא דלתתא עד ר"ה ויוה"כ שהם בחי' המשכת אלהותו ית' למטה בבחי' התגלות, כמ"ש שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני שמר"ה עד יוה"כ הוא בחינת שמאלו בחי' יראה לפי שאז הוא זמן התגלות מלכותו ית'. ולכן קוראין לו המלך כי מלכותך מלכות כל עולמים. פי' שאפילו בעולמות הנעלמים תפול עליהם אימת המלך ופחדו (עיין בזהר פנחס דף ר"ד ע"ב ובהרמ"ז שם). ומזה נמשך גם למטה על כללות בשמות ישראל לקבל עול מלכות שמים עליהם ותהיה יראתו על פניהם כל השנה כי יראת ה' ואהבתו אינו עשויה ונטוע בלב האדם מכח עצמו כ"א מכח ההארה הנמשך עליו מלמעלה בעת זמן התגלותו דהיינו בר"ה בחי' יראה כו' (ועמ"ש בפ' תבא סד"ה ויקרא משה וע"פ כי תצא וע"פ לא תהיה משכלה ועקרה בפ' משפטים), וזהו בחי' ודודי לי רק

שצריך תחלה לעורר את האוי"ר על ידי אתערותא דלתתא שהיא באלול. והנה נודע שבאלול הוא זמן התגלות י"ג מדות הרחמים, ולהבין זה כי למה הם ימות החול ואינם יו"ט כמו שבתות ויום טוב שבהם התגלות אלהות בחי' הארת אלהות ית' ובפרט בעת זמן י"ג מדות שהם הארת העליונות מאד והם מתגלים ביוהכ"פ ובדאי יש הפרש גדול בין יוה"כ ובין אלול. אך הנה יובן ע"פ משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה ואז רשאים כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו הוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו. ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כ"א ברשות ואף גם זאת המובחרים שבעם ויחידי סגולה. וכך הענין עד"מ בחודש אלול יוצאין להקביל אור פניו ית' בשדה, כי הנה כתיב יאר ה' פניו אליך שהוא ענין הארת י"ג מדות שיהי' פנים בפנים דהיינו שיאיר גילוי פנימיות רצונו ית' למקור נש"י ע"י שיהיה עיקר פנימיות רצונו אליו ית' לדבקה בו בלב ונפש מעומקא דליבא במסירת נפש כמ"ש במ"א,

7. רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ג

אמרו חכמים כל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני וכל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר, וענין זה מפורש הוא בתורה הרי הוא אומר תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ועבדת את אויביך, ואומר למען ענותך להטיבך באחריתך.

8. רמב"ם הלכות יום טוב פרק ו

הלכה כ' כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל לא ימשך ביין מ ובשחוק ובקלות ראש ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצות שמחה, שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה אלא הוללות וסכלות ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל שנאמר +דברים כ"ח+ תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב (מרב כל) הא למדת שהעבודה בשמחה, ואי אפשר לעבוד את השם לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות.

9. דברים פרק כח

(מז) תחת אֲשֶׁר לֹא-עֲבַדְתָּ אֶת-יְיָקֹנֵךְ אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבב מֵרַב כָּל:

10. רבינו בחיי דברים פרשת כי תבוא פרק כח פסוק מז

(מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה. יאשימו הכתוב בעבדו השי"ת ולא היתה העבודה בשמחה, לפי שחייב האדם על השמחה בהתעסקו במצות, והשמחה במעשה המצוה מצוה בפני עצמה, מלבד השכר שיש לו על המצוה יש לו שכר על השמחה, ועל כן יעניש בכאן למי שעובד עבודת המצוה כשלא עשאה בשמחה, ולכך צריך שיעשה אדם המצות בשמחה ובכוונה שלמה, וכן אמרו במדרש רות: (רות רבה ה, ו) אלו היה יודע ראובן שהקב"ה מכתוב עליו: (בראשית לז, כא) "וישמע ראובן ויצלחו מידם", בכתפו היה מוליכו לאביו, ואלו היה יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עליו: (שמות ד, יד) "וראך ושמח בלבבו", בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו, ואלו היה יודע בועז שהקב"ה מכתוב עליו: (רות ב, יד) "ותאכל ותשבע ותותר", עגלים פטומים היה מאכילה

11. מלכים א פרק ח

(י"ו) בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי שִׁלַּח אֶת-הָעֵם וַיְבָרְכוּ אֶת-הַמֶּלֶךְ וַיִּלְכוּ לְאֹהֲלֵיהֶם שְׂמִיחִים וְטוֹבֵי לֵב עַל כָּל-הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָקֹנֵךְ לְדָוִד עַבְדּוֹ וְלִישָׂרָאֵל עַמּוֹ

12. תלמוד בבלי מסכת שבת דף ל עמוד א

והיינו דכתיב ביום השמיני שלח את העם ויברכו את המלך וילכו לאהליהם שמחים וטובי לב על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו ולישראל עמו: וילכו לאהליהם - שמצאו נשותיהן בטוהרה. שמחים - שנהנו מזיו השכינה. וטובי לב - שנתעברו נשותיהן של כל אחד ואחד וילדה זכר

13. בראשית רבה (וילנא) פרשת תולדות

בימי רבי יהושע בן חנניה גזרה מלכות הרשעה שיבנה בית המקדש הושיבו פפוס ולוליאנוס טרפיזין מעכו עד אנטוכיא והיו מספקין לעולי גולה כסף וזהב וכל צרכם, אזלין אליו כותאי ואמרין ידיע להו למלא דהדין קרתא מרדתא תתבנא ושוריא ישתכללון מנדה בלו והלך לא יתנון, מנדה, זו מדת הארץ, בלו, זו פרובגירון, והלך, אנגרוטינה, ואמר להון מה נעביד וגזרית, אמרין ליה שלח ואמר להון או ישנון יתיה מאתריה או יוספון עליה חמש אמין או יפצרון מיניה חמש אמין מן גרמיהון אנון חזרין בהון, והוון קהליא מצתינן בהדא בקעתא דבית רמון כיון דאתון כתיבא שרון בכיון,

14. שפת אמת דברים פרשת ואתחנן

ובפסוק אנכי עומד כו' כי יראתם מפני האש ולא עליתם כו'. ותמוה שהרי גזה"כ הי' שלא לעלות בהר. וי"ל כי הטעם הי' מפני שלא הי' להם יראת הרוממות רק יראתם מפני האש לכן הי' הצווי שלא יעלו כי בעליות ההר היו כמה מדרגות דכ' אשר ירד עליו הי' באש. וכמו דכ' לא ברעש הי' לא באש הי' רק קול דממה דקה כו'. ומשרע"ה עלה אל האלקים ובני"י (לא) עלו עד בחי' האש ולא עד קול דממה זז"ש ולא עליתם בהר לאמר. וכ"כ ויתיצבו בתחתית ההר:

15. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ח עמוד א

אמר ליה רבא לרפרם בר פפא: לימא לן מר מהני מילי מעלייתא דאמרת משמיה דרב חסדא במילי דבי כנישתא! אמר ליה, הכי אמר רב חסדא: מאי דכתיב אהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב - אוהב ה' שערים המצוינים בהלכה יותר מבתי כנסיות ומבתי מדרשות. והיינו דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד. ואמר אביי: מריש הוה גריסנא בגו ביתא ומצלינא בבי כנישתא, כיון דשמענא להא דאמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד - לא הוה מצלינא אלא היכא דגריסנא. רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוון תליסר בי כנישתא בטבריא לא מצלו אלא ביני עמודי, היכא דהוון גרסי.

16. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ח הלכה ג

בית המדרש גדול מבית הכנסת, וחכמים גדולים אף על פי שהיו להם בעירם בתי כנסיות הרבה לא היו מתפללין אלא במקום שהיו עוסקין שם ד בתורה והוא שיתפלל שם תפלת הציבור.